

KULTURRÅDET
Arts Council
Norway

Kulturrådets arbeid med immateriell kultur

Finnmarksarkivenes fagsamling

Kirkenes, 20. mai 2014

seniorrådgiver Haakon Vinje, Kulturrådet
haakon.vinje@kulturrad.no

UNESCOs konvensjon av 17. oktober 2003 om vern av den immaterielle kulturarven

Konvensjonens mål

- | Å **verne** den immaterielle kulturarven.
- | Å **sikre respekt** for den immaterielle kulturarven.
- | Å **øke bevisstheten** lokalt, nasjonalt og internasjonalt om betydningen av den immaterielle kulturarven.
- | Å sørge for internasjonalt **samarbeid og bistand**.

2003-konvensjonen

| Ratifisert av Norge ved regjeringen i 2007.

| Kulturdepartementet har overordnet ansvar for 2003-konvensjonen.

| Kulturrådet er nasjonalt fagorgan for 2003-konvensjonen.

Norges mål

Hvorfor ratifiserte Norge?

Stortingsproposisjon 73 (2005-2006):

| Rette oppmerksomheten mot immateriell kultur og med det bidra til å utjevne et ganske ensidig fokus på vern av materiell kulturarv.

| ...jf. Verdensarvkonvensjonen av 1972

| Hensikten med konvensjonen har altså vært å skape balanse mellom materiell og immateriell kulturarv

| «Norges ratifisering av konvensjonen vil også kunne ses som en gest til stater som ikke har et like bra vern for sin immaterielle kulturarv som Norge.»

Særskilte hensyn

Urfolk og nasjonale minoriteter

Stortingsproposisjon 73 (2005-2006):

| «Det er særskilt viktig å fokusere på urfolk og nasjonale minoriteter i Norge ved vurderingen av om Norge oppfyller konvensjonens krav.»

Fem temaområder

Hva er immateriell kulturarv ifølge konvensjonen?

- | Muntlige tradisjoner og uttrykk (men ikke språk som helhet)
- | Utøvende kunst
- | Sosiale skikker, ritualer og høytidsfester
- | Kunnskap og praksis som gjelder naturen og universet
- | Tradisjonelt håndverk

- Kulturbæreren i fokus!
- Kunnskap *i* og kunnskap *om*

Digitalt museum. Foto: Schrøder / Sverresborg Museum, Trøndelag Folkemuseum (MiST)

Definisjonen sier noe mer:

«I forbindelse med denne konvensjonen tas kun i betraktning kulturarv som er forenlig med de eksisterende internasjonale **menneskerettighetsinstrumentene** og kravene om gjensidig respekt mellom samfunn, grupper og enkeltpersoner samt en **bærekraftig utvikling.**»

Internasjonal implementering

| Listeføring

- | Liste over immateriell kulturarv med umiddelbart behov for vern (Urgent Safeguarding List)

- | Representativ liste over menneskehetens immaterielle kulturarv (Representative List)

- | Fortegnelse over gode vernepraksiser (Register of Best Practices)

- | UNESCO-akkrediterte ikke-statlige organisasjoner (NGO'er) rådgir UNESCO i arbeidet

UNESCO- akkrediterte NGO'er

| Rådgir UNESCO og nasjonale myndigheter i arbeidet med konvensjonen

| Deltar på UNESCO-møter om konvensjonen

| Foreløpig tre norske UNESCO-akkrediterte NGO'er:

| Norsk handverksinstitutt (SIKA)

| Norges husflidslag (fra 2014 av)

| Rådet for folkemusikk og folkedans

| Akkreditering skjer ved søknad direkte til UNESCO

| Kulturrådet ønsker flere norske UNESCO-akkrediterte NGO'er!

I Norge: mange aktører på banen

Blant andre:

- | Utøverne (tradisjonsbærerne) selv!
- | De UNESCO-akkrediterte norske NGO'ene
- | ABM-institusjoner og andre kulturinstitusjoner
- | Utdanningsinstitusjoner
- | Frivillige organisasjoner og foreninger
- | Statlige myndigheter – bl.a. Sametinget, Riksantikvaren, Kulturrådet, flere departementer

Kulturrådets arbeid

| Fagorgan for Kulturdepartementet

| Implementere og informere om konvensjonen i dialog med fagmiljøene

| Behandle nominasjoner til UNESCOs lister: sekretariat for den norske fagkomitéen

Kulturrådets arbeid

- | Informasjon og bevisstgjøring, samt utvikling og videreføring av kompetanse og kunnskap.
- | Prioritere urfolk, minoriteter og marginaliserte grupper
- | Vurdere å utvikle nasjonal fortegnelse over immateriell kulturarv

Kulturrådets arbeid

I 2013 og 2014:

| Oktober 2013: to-dagers seminar med samiske miljøer i Tromsø – i samarbeid med Sametinget

| Februar 2014: seminar med det skogfinske miljøet

| Juni 2014: seminarer med jødiske (Oslo) og kvenske (Vadsø) miljøer

| 19. november: nasjonal konferanse om immateriell kulturarv i Oslo

| Høsten 2014/våren 2015: seminarer med rom- og romani-miljøer

Relevante støtteordninger

Immateriell kulturarv er et satsingsområde for Kulturrådet

| Post 77: prosjekt- og utviklingsmidler, utviklings- og samarbeidstiltak for arkiv og museum

| Post 77: støtteordningen for privatarkiv

| Norsk kulturfond: først og fremst kulturvern avsetningen (privatarkiv særlig prioritert) – men andre avsetninger kan også være aktuelle (f. eks. musikkordningene)

| Den norske UNESCO-kommisjonen: egen tilskuddsordning fra 2014 av – immateriell kulturarv ett av satsingsområdene

FNs organisasjon
for utdanning, vitenskap,
kultur og kommunikasjon

Den norske komitéen
for verdens dokumentarv

Norges dokumentarv/ Memory of the World

Et eget UNESCO-program

| Skal synliggjøre kulturarv i form av dokumenter, arkiv, audiovisuelt materiale m.m.

| Registre på internasjonalt og nasjonalt nivå

| Internasjonalt register: Memory of the World-registret

| Nasjonalt register: Norges dokumentarv

Det internasjonale Memory of the World- registret

FNs organisasjon
for utdanning, vitenskap,
kultur og kommunikasjon

Den norske komitéen
for verdens dokumentarv

Norge har fem innførsler i det internasjonale registret

- | 2001: Henrik Ibsens originalmanus til Et dukkehjem
- | 2001: Lepreaarkivene fra Bergen
- | 2005: Roald Amundsens sydpolfilm
- | 2011: Thor Heyerdahls arkiv
- | 2013: Sophus Tromholts fotoarkiv

FNs organisasjon
for utdanning, vitenskap,
kultur og kommunikasjon

Den norske komitéen
for verdens dokumentarv

Norges dokumentarv

Lansert i 2012

- | Stort register: 60 objekter – 55 innførsler
- | Fra Kulisteinen år 1000 til Hurtigruten år 2011
- | I Norge er det Den norske komitéen for verdens dokumentarv som er ansvarlig for programmet

Den norske komitéen for verdens dokumentarv

FNs organisasjon
for utdanning, vitenskap,
kultur og kommunikasjon

Den norske komitéen
for verdens dokumentarv

| Øyvind Ødegaard, Riksarkivet (leder)

| Nils Jørgen Nystø, Samisk arkiv

| Anne Marit Noraker, Valdresmusea

| Kristin Bakken, Riksantikvaren

| Ranveig Gausdal, Kulturrådet

| Arne Skivenes, Bergen byarkiv

| Hege Høsøien, Nasjonalbiblioteket

| Haakon Vinje, Kulturrådet, er sekretær for komitéen

FNs organisasjon
for utdanning, vitenskap,
kultur og kommunikasjon

Den norske komitéen
for verdens dokumentarv

Norges dokumentarv

| Dokumenter/arkiv som dokumenterer kultur, historie og samfunn i Norge

| Sentralt og lokalt, mange tema dekket

| Papir, foto, pergament, stein, tekstil, film, lyd, digitalt

kulturradet.no/norges-dokumentary

DOKUMENTER I REGISTERET

NTNU UNIVERSITETSBIBLIOTEKET
SEKSJON FOR KULTUR- OG
VITENSKAPSHISTORIE
**Adler/Falsen og
Wergelands
grunnlovsutkast 1814**

Utkastene anses som spesielt viktige i arbeidet med grunnloven som ble

RIKSARKIVET
**Adressene og fullmaktene
til Riksforsamlingen på
Eidsvoll**

Begivenhetene i 1814 har en unik plass i norsk historie. Dokumentsamlingen viser det

NASJONALBIBLIOTEKET
**Album fra
konsentrasjonsleirene
Natzweiler og Dachau**

Albumet er en viktig kilde til kunnskap om nordmenn i de tyske fangeleirene under krigen.

ARBEIDERBEVEGELSENS ARKIV OG
BIBLIOTEK
**Arbeiderpartiets
brosjyresamling
1896-1997**

Arbeiderpartiets brosjyresamling, sett under ett, er av nasjonal

ARBEIDERBEVEGELSENS ARKIV OG
BIBLIOTEK
Hovedavtalen 1935

Hovedavtalen av 1935 regnes som arbeidslivets grunnlov og slik den regulerer arbeidslivet inngår som en sentral del av det som er kjent som

LOKALHISTORISK ARKIV I BERGEN
**Arkivet etter Festspillene
i Bergen 1953-2003**

Festspillene i Bergen ble etablert i 1953 og er Norges eldste og største festival for musikk og teater.

NASJONALBIBLIOTEKET
**Arkivet etter Ivar Aasen
1813-96**

Arkivet dokumenterer arbeidet til en person med en viktig plass i norsk språkhistorie.

UNIVERSITETSBIBLIOTEKET I BERGEN
**Arkivet etter Knud
Knudsen - norsk
fotopionér 1862-1900**

Arkivet er Norges største samlede fotoarkiv etter 1. generasjons prospektlandskapsfotografer.

FNs organisasjon
for utdanning, vitenskap,
kultur og kommunikasjon

Den norske komitéen
for verdens dokumentarv

Norges dokumentarv

Innførsler som omhandler Finnmark

- | Sophus Tromholts fotoarkiv (Universitetsbiblioteket i Bergen)
- | Grensearkivet, ca. 1750 (Riksarkivet)
- | Kvenske og samiske dokumenter fra Kistrand kommunearkiv 1845-1914 (Statsarkivet i Tromsø)
- | Rettsprotokoller fra arkivet til Sorenskriveren i Finnmark 1620-1813 (Statsarkivet i Tromsø)

FNs organisasjon
for utdanning, vitenskap,
kultur og kommunikasjon

Den norske komiteen
for verdens dokumentarv

Norges dokumentarv

Ny nominasjonsrunde i 2014!

| Frist 20. juni 2014

| Lansering av nye innførsler senhøsten 2014

| Nominér!

| Elektronisk søknadsskjema og søkerveiledning på Kulturrådets nettsider

| Søknadsskjema og søkerveiledning også oversatt til nord-samisk

www.facebook.com/dokumentarv

entarv

Google

Foreslåtte områder Google Maps Google Kulturrådet - Kulturrådet Memory of the World ... NKR Off. fra statsråd Ordboka Ref. utlegg SNL Valutakalkulator - Afte... Web Slice-galleri Wikip

Den norske komiteén for verdens dokumentarv

Norges dokumentarv

789 likes · 354 talking about this

Cause
Norges dokumentarv er den norske delen av UNESCOs Memory of the World-register.

About Photos Likes

Highlights ▾

Norges dokumentarv shared a link.
about an hour ago

Ukas dokument: Kvenske og samiske dokumenter fra Kistrand kommunearkiv, 1845-1914

Dokumentene har historisk, kulturell, språklig, identitetsmessig og minoritetspolitisk betydning for samer og kvener.

Recent Posts by Others on Norges dokumentarv

See All

Den kongelige reise

Ukens dokument hos Norges dokumentarv er kongens "nei...

20 · April 14 at 12:32am

Kulturrådet

Nå kan du nominere dokumenter, arkivserier eller arkiver ...

3 · March 4 at 1:17am

More Posts ▾

Likes

See All

Hvalfangstarkiver.no

Community

Mer informasjon

| <http://kulturradet.no/immateriell-kulturarv>

| Nasjonal konferanse om immateriell kulturarv: 19. november 2014

| <http://kulturradet.no/norges-dokumentarv>

| www.facebook.com/dokumentarv

| Nominasjonsfrist til Norges dokumentarv: 20. juni

